

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Ужгородський національний університет»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ДВНЗ

«Ужгородський національний
університет»,

протокол № 8 від 29.08 2016 р.

Голова Вченої ради, ректор

В.І. Смоланка

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

підготовки здобувачів освітнього ступеня бакалавр

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 23 СОЦІАЛЬНА РОБОТА

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 231 СОЦІАЛЬНА РОБОТА

Освітня програма «Соціальна робота» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 231 «Соціальна робота» розроблена згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту».

Програма відповідає першому (бакалаврському) рівню вищої освіти та шостому кваліфікаційному рівню за Національною рамкою кваліфікації.

Укладачі програми:

- Шандор Федір Федорович, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціології та соціальної роботи;
- Козубовська Ірина Василівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри соціології та соціальної роботи;
- Попович Анна Михайлівна, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології та соціальної роботи;
- Повідайчик Оксана Степанівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціології та соціальної роботи.

Програму узгоджено

Ректор ДВНЗ «УжНУ»

В.І. Смоланка

Декан факультету
суспільних наук

Ю.О. Остапець

1. ВСТУП

Метою освітньої програми є оволодіння студентами першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, відповідно до шостого кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій.

Освітня програма використовується під час:

- ліцензування та акредитації, інспектування навчальної діяльності за спеціальністю;
- розроблення навчального плану, програм навчальних дисциплін;
- розроблення засобів діагностики якості вищої освіти;
- визначення змісту навчання в системі перепідготовки та підвищення кваліфікації.

Освітня програма враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту», Національної рамки кваліфікацій і встановлює:

- обсяг та термін навчання бакалаврів;
- загальні компетентності;
- професійні компетентності за спеціальністю;
- перелік та обсяг навчальних дисциплін для опанування компетентностей освітньої програми;
- вимоги до структури навчальних дисциплін.

Освітня програма використовується для:

- складання навчальних планів та робочих навчальних планів;
- формування індивідуальних планів здобувачів;
- формування програм навчальних дисциплін, практик, змісту індивідуальних завдань;
- визначення інформаційної бази для формування засобів діагностики;
- акредитації спеціальності;
- зовнішнього контролю якості підготовки фахівців;
- атестації докторів філософії спеціальності.

Користувачі освітньої програми:

- здобувачі ступеня бакалавра, які навчаються в ДВНЗ «УжНУ»;
- викладачі ДВНЗ «УжНУ», які здійснюють підготовку бакалаврів зі спеціальності 231 «Соціальна робота»;
- Екзаменаційна комісія спеціальності 231 «Соціальна робота»;
- Приймальна комісія ДВНЗ «УжНУ».

Освітня програма поширюється на кафедри ДВНЗ «УжНУ», які здійснюють підготовку фахівців ступеня бакалаврі зі спеціальності 231 «Соціальна робота».

Нормативні посилання. Освітня програма розроблена на основі таких нормативних документів:

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 37, 38.
2. Національна рамка кваліфікацій. Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2015 №266 «Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».
4. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. – К.: Ленвіт, 2006. – 35 с.
5. Сучасні підходи до побудови освітніх програм: Методичні матеріали / Укладачі: Холін Ю. В., Кравцов С. О., Маркова Т. О. – Харків, 2014. – 36 с.
6. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: Монографія /Ю.М. Рашкевич. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2014. – 168 с.
7. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В. Г. Кременя. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.

Мета програми

Освітня програма підготовки бакалаврів соціальної роботи передбачає, насамперед, їхній розвиток в особистісному, професійному та соціальному плані, а її результатом є не просто набуття спеціальних знань, умінь та навичок, а формування ключових професійних компетенцій, адекватних сучасним соціокультурним умовам.

Навчальний процес підготовки соціальних працівників здійснюється з урахуванням дидактичних можливостей сучасних інформаційно-комунікаційних технологій навчання та орієнтується на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до самоосвіти, постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності, швидкої адаптації до змін у соціально-культурній сфері, систем управління та організації праці в умовах ринкової економіки.

В системі сучасного наукового знання соціальна робота посідає особливе місце, що визначене її специфікою, адже вона поєднує в собі теоретичні засади, на яких базується, та практичну діяльність з різними клієнтами – з маргінальними групами, особами з обмеженою дієздатністю, молоддю, жінками, людьми похилого віку тощо. Фахівці соціальної роботи здатні виступати своєрідними посередниками у системі взаємодії особистості, сім'ї і суспільства, активно впливати на створення позитивних відносин в соціумі, на гармонізацію взаємовідносин між людьми, здійснювати підтримку корисних ініціатив, стимулювати різні види допомоги, здійснювати соціологічні дослідження та ін.

Обсяг програми: 240 кредитів ЄКТС

Нормативний термін навчання: 3 роки 10 місяців.

Перелік нормативних модулів (навчальних дисциплін і практик) наведений у таблиці 2.

Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за програмою, і вимоги до професійного відбору вступників.

Навчання за програмою здійснюється на базі повної загальної середньої освіти.

Зарахування відбувається на загальних умовах вступу: за результатами конкурсу сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання знань і вмінь (ЗНО) з предметів: «Українська мова та література», «Історія України» та «Математика / Хімія / Біологія / Географія / Іноземна мова / Російська мова» з урахуванням середнього бала документа про повну загальну середню освіту та балів за особливі успіхи.

Спеціальні вимоги до професійного відбору вступників відсутні.

Система атестації здобувачів вищої освіти.

Атестація здобувачів першого рівня вищої освіти здійснюється Екзаменаційною комісією після виконання студентами у повному обсязі навчального плану та відбувається у формі захисту бакалаврської роботи.

Результати навчання (компетентності), якими має володіти здобувач вищої освіти.

Важливим елементом освітньої програми підготовки бакалавра соціальної роботи є досягнення здобувачами першого рівня вищої освіти запланованих результатів навчання шляхом засвоєння відповідних модулів (навчальних дисциплін та практик).

Формулювання програмних результатів навчання здійснюється відповідно до ключових загальних та професійних (предметних) компетентностей.

Процес вивчення навчальних дисциплін спрямований на формування таких компетентностей:

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ЗК):

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів (ЗК-1);
- знання і розуміння предметної області та розуміння професії, базових понять соціальної роботи (ЗК-2);
- здатність спілкуватися державною мовою, вміння правильно, логічно, ясно будувати своє усне й писемне мовлення (ЗК-3);
- здатність вчитися і бути сучасно навченим, до самоосвіти, постійного підвищення кваліфікації (ЗК-4);
- здатність у процесі навчання та при самостійній підготовці до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології (ЗК-5);
- здатність визначати, формулювати та професійно розв’язувати проблеми (ЗК-6);
- здатність працювати у команді, виконувати дослідження в групі під керівництвом лідера; здатність дотримання строгих вимог дисципліни, планування та управління часом (ЗК-7);
- здатність спілкуватися іноземною мовою (ЗК-8);
- здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК-9).

ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ПК):

- уміння застосувати на практиці базові та інструментальні цінності соціальної роботи, розуміння соціальних і психологічних наслідків своєї професійної діяльності (ПК-1);
- бути готовим до участі у здійсненні управлінських заходів для вирішення ситуацій, які утруднюють соціальне функціонування окремих індивідів, сімей, груп, громад (ПК-2);
- бути здатним до координації зусиль різних організацій соціальної сфери щодо вирішення соціальних проблем і завдань в інтересах соціального захисту груп ризику (ПК-3);
- володіння навичками аналізу соціального та фізичного середовища, інфраструктури забезпечення благополуччя різних груп населення (ПК-4);

- готовність до участі в підготовці, організації і проведенні соціальних досліджень з метою виявлення соціально значимих проблемних ситуацій, визначення стратегій, методів їх вивчення і вироблення рекомендацій з їх вирішення **(ПК-5)**;
- володіння навичками обробки соціологічних даних і соціальної статистики на основі використання сучасних інформаційних технологій, спеціалізованого програмного забезпечення **(ПК-6)**;
- уміння оформляти і представляти результати науково-дослідницької і науково-прикладної роботи у відповідності із нормативними документами та стандартами **(ПК-7)**;
- готовність систематично використовувати результати наукових досліджень у забезпеченні ефективності роботи соціальних служб **(ПК-8)**;
- готовність до пошуку інноваційних шляхів підвищення ефективності соціальної роботи в цілому та соціального захисту населення зокрема **(ПК-9)**;
- здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ ділового спілкування іноземною мовою **(ПК-10)**;
- готовність до медико-соціальної діяльності у закладах соціальної сфери **(ПК-11)**.
- володіння навичками диференціації соціальної роботи з клієнтами з врахуванням їх національно-культурного, вікового, гендерного і соціального статусу та індивідуально-психологічних характеристик **(ПК-12)**;
- організація і проведення заходів з профілактики соціальних проблем, які порушують нормальну життєдіяльність особи, сім'ї, групи, громади та суспільства в цілому **(ПК-13)**;
- здатність використовувати професійно профільовані знання в галузі соціології, психології, педагогіки, права, менеджменту та ін. наук для діагностики, прогнозування, проектування і моделювання соціальних процесів і явищ у контексті соціального захисту населення, з метою максимізації соціальних ресурсів у відповідності до потреб та інтересів користувачів послуг **(ПК-14)**;
- застосування технологій професійного втручання, здійснення соціально-правового захисту та представництво інтересів клієнтів **(ПК-15)**;
- уміння налагоджувати, підтримувати і розвивати міждисциплінарне професійне співробітництво, корпоративну відповідальність на основі знання системи органів і служб, які задіяні до роботи із складними життєвими обставинами клієнтів **(ПК-16)**;
- володіння навичками розробки проектів і заявок для участі в українських та міжнародних конкурсах з метою отримання фінансування для інноваційних послуг або розвитку наукових, дослідницьких контактів **(ПК-17)**;
- розробка і впровадження інформаційно-просвітницьких програм та соціальної реклами **(ПК-18)**;
- розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства і уміння їх використовувати у професійній діяльності та всебічно аналізувати історичні процеси, події та факти з наукових позицій й їх тлумачення **(ПК-19)**;

- знання основних тенденцій і пріоритетів політико-правового, соціально-економічного і культурного розвитку сучасної України (ПК-20).

Перелік нормативних модулів (навчальних дисциплін і практик) наведений у додатку 1.

Програмні результати навчання

- Здатність застосовувати сучасні теоретичні, методологічні, технологічні досягнення вітчизняної і зарубіжної науки і практики у галузі соціальної роботи, педагогіки, психології, іноземної мови, міжнародних стандартів освіти і професійної підготовки, відповідних перспективам ринку праці.
- Організовувати та здійснювати проектно-прогнозну та моніторингову діяльність, професійно аналізувати соціальні ситуації, процеси і явища за допомогою якісної і кількісної методології, працювати з різними джерелами наукової інформації, володіти інформаційно-комунікативними технологіями.
- Розуміти та аналізувати принципи формування державної соціальної політики у контексті професійної соціальної роботи, володіти сучасними технологіями інноваційної діяльності у сфері професійної соціальної роботи, застосовувати соціологічно орієнтовані, психологічно орієнтовані та комплексно орієнтовані моделі соціальної роботи, забезпечувати навчання теорії і практики соціальної роботи у відповідності до вітчизняних та міжнародних стандартів, проводити науково-дослідницьку роботу та представляти її результати, практикувати забезпечення навчально-педагогічного процесу.
- Володіти навичками комплексного застосування методів, технологій, теоретико-практичних моделей соціальної роботи у різних сферах життєдіяльності клієнтів; допомагати персоналу ефективно виконувати зазначені у посадових інструкціях завдання відповідно до стандартів соціальної роботи через підтримку, управління та навчання, проводити оцінювання потреб клієнтів, якості та ефективності соціальних послуг; модифікувати, удосконалювати чи запроваджувати нові види соціальних послуг у відповідності до індивідуальних та суспільних потреб.
- Бути готовим працювати в умовах загальних соціальних та професійних ризиків; доводити інформацію про соціальні проблеми до громадськості, органів законодавчої і виконавчої влади через різні канали зв'язку; ініціювати громадські дискусії, слухання, спрямовані на оптимізацію соціального захисту і соціального обслуговування населення; мотивувати клієнтів зі спільною проблемою до організації в громадські об'єднання, групи самопомоги.
- Здатність застосовувати моделі розвитку громад, стандарти соціальних послуг для різних категорій клієнтів, долати дискримінаційні практики та впроваджувати антидискримінаційну політику в організаціях, службах та установах; обирати необхідні технології соціальної роботи як систему прийомів і засобів соціального впливу щодо різних категорій клієнтів.
- Здатність до прийняття самостійних рішень у нестандартних ситуаціях професійної діяльності; здійснювати посередництво задля поліпшення або відтворення нормальної життєдіяльності клієнтів.